

Riigiõiguse sihtkapitali 2027. aasta rahastamise taotlus

Taotleja: Eesti Teaduste Akadeemia

Kontaktisik: Kerdi Raud

E-post ja telefon: kerd.raud@akadeemia, 372 5296 276

Periood: 01.01.2027-31.12.2027

Taotletav summa: 247 855 eurot

Eesmärk

Taotlus esitatakse Justiits- ja Digiministeeriumi ning Eesti Teaduste Akadeemia vahel

21. detsembril 2022 sõlmitud toetuse kasutamise lepingu nr 4-7/121 täitmiseks 2027. aastal.

Lepingu järgi on toetuse kasutamise eesmärk edendada ja toetada Eesti riigiõiguse alast teadus-, uurimis- ja õppetööd, alatatada ja edendada riigiõiguse alaseid diskussioone ning suurendada avalikkuse teadlikkust riigiõigusest.

Tegevused ja tulemused

1. Riigiõiguse aastaraamatu 2027 koostamine ja avaldamine

Riigiõiguse aastaraamat on eelretsenseeritav eestikeelne teadusajakiri, mis on ilmunud järjepidevalt alates 2020. aastast. Tänapäevaks on ilmunud viis aastaraamatut (2020, 2021, 2022, 2023 ja 2024), valmimas on kuues (2025) ja ettevalmistamisel seitsmes (2026). Lisaks alapärastele töödele avaldatakse aastaraamatus ka Eesti lugejale olulisi ja riigiõiguse õpetamiseks vajalikke tõlkeartikleid, samuti ajaloolisi tekste, konverentside arutelusid ja raamatuarvustusi. Originaalartiklid ilmuvad koos ingliskeelsete kokkuvõtetega.

Saavutatav tulemus:

2027. aastal koostatakse riigiõiguse aastaraamat, mis ilmub 2028. aastal. Aastaraamat avaldatakse trükis (tiraaž 350) ning on elektrooniliselt vabalt juurdepääsetav riigiõiguse veebilehel ja ajakirja Juridica veebiväljaandes. Aastaraamatu sari jätkab ilmumist. Eesti riigiõiguse probleemide järjepidev teaduslik käsitlemine aitab kaasa riigiõiguse õpetamisele ja teaduslikule uurimisele ning edendab riigiõiguse alast diskussiooni.

2. Põhiseaduse Assamblee tegevuse uurimise toetamine

Sihtkapital toetab Põhiseaduse Assamblee tegevust käsitleva esimese teadusliku monograafia valmimist. Selleks on Marge-Reet Uski doktoritöö, mis keskendub assamblee teematoimkondade tegevusele ja nende rollile põhiseaduse teksti kujunemises. Uurimus tugineb seni läbi töötamata arhiiviallikatele. Sihtkapital on toetanud Põhiseaduse Assamblee tegevuse uurimist alates 2022. aastast. 2026. aastal makstakse M.-R. Uskile stipendiumi, mida aitab finantseerida Riigikogu Kantselei.

Saavutatav tulemus:

Põhiseaduse Assamblee tegevust käsitlev monograafia on oluline teaduslik panus Eesti Vabariigi põhiseaduse kujunemisloosse ja see aitab kaasa põhiseaduse ajaloolisele tõlgendamisele. Eeldatavasti valmib monograafia 2028. aastal.

3. Rahvusvahelise riigiõiguse konverentsi (Põhiseadus 35) korraldamine

2027. aastal möödub 35 aastat kehtiva põhiseaduse vastuvõtmisest. Eestis on kujunenud traditsioon tähistada põhiseaduse vastuvõtmise aastapäeva iga viie aasta järel konverentsiga. 10. juunil 2022 korraldas sihtkapital põhiseaduse 30. aastapäevale pühendatud teadusliku konverentsi „Kriis ja põhiseadus.“ Selle traditsiooni jätkamiseks tuleks 2027. aastal korraldada riigiõiguse teaduslik konverents, mis võiks olla rahvusvaheline. Konverentsile kutsume osalema õigusteadlased, praktikud ja teised riigiõiguse huvilised.

Saavutatav tulemus:

Põhiseaduse 35. aastapäeva tähistamiseks toimub kõrgetasemeline rahvusvaheline teaduskonverents. Konverents salvestatakse ning on hiljem järelvaadatav. Ettekannete põhjal sünnivad teadusartiklid ja arutelude üleskirjutused, mis avaldatakse riigiõiguse aastaraamatus.

4. Üliõpilaste teadustööde riikliku konkursi raames Uno Lõhmuse nimeliste riigiõiguse eripreemiate väljaandmine

Sihtkapital alustas üliõpilaste teadustööde riiklikul konkursil riigiõiguse eripreemiate väljaandmist 2019. aastal eesmärgiga tuua riigiõiguse uurimise juurde rohkem õigusteaduse üliõpilasi. Alates 2024. aastast kannavad riigiõiguse eripreemiad Uno Lõhmuse nime. Aastatel 2019–2025 on pärjalinud sihtkapitali eripreemiad 11 üliõpilast.

Saavutatav tulemus:

Antakse välja kuni kolm eripreemiat:

- 1) üks rakenduskõrghariduse ja bakalaureuseõppe üliõpilaste teadustöö eripreemia;
- 2) üks magistriõppe üliõpilaste teadustöö eripreemia;
- 3) üks doktoriõppe üliõpilaste teadustöö eripreemia.

Eripreemiate väljaandmisega tunnustatakse riigiõiguse teaduslikku uurimist ja hoitakse õigusteadlase Uno Lõhmuse mälestust.

5. Riigiõiguse blogi pidamine

Blogi loodi 2025. aastal platvormina, kus käsitletakse päevakajalisi riigiõiguslikke küsimusi. Blogi eesmärgiks on avaldada ekspertide selgitusi ja arutluskäike, mis on loetavad ja arusaadavad ka juriidilist haridust omamata. Blogi on avatud kaastöödele ja kutsub valdkonna asjatundjaid arutlema avalikkuses kõneainet pakkuvatel riigiõiguse teemadel. Postitused avaldatakse esmalt akadeemia veebilehel ja seejärel üldjuhul ka Eesti Rahvusringhäälingu arvamusportaalis.

Saavutatav tulemus

Aasta jooksul ilmub vähemalt 10 postitust (keskmiselt üks postitus kuus, välja arvatud juulis ja augustis). Artiklid edendavad riigiõiguse alast diskussiooni ning aitavad tõsta avalikkuse riigiõiguse alast teadlikkust.

6. Õigusloomepoliitika põhialuste ekspertarvamuse koostamine

Alates 2021. aastast on Justiits- ja Digiministeerium tellinud sihtkapitalilt Riigikogu kinnitatud õiguspoliitika põhialuste täitmise kohta ekspertarvamusi, mille Vabariigi Valitsus on esitanud oma ettekande lisana Riigikogule. Sihtkapital valib eksperdid, kes koostavad arvamuse õigusloomepoliitika põhialuste täitmise kohta 2027. aastal.

Saavutatav tulemus

Valmib ekspertarvamus õigusloomepoliitika põhialuste täitmise kohta 2027. aastal. Riigikogu saab põhialuste täitmist arutada ja hinnata sõltumatu ekspertarvamuse alusel.

7. Veebilehtede (Põhiseaduse Assamblee allikakogu, Põhiseaduse kommentaarid, Riigiõiguse teabevärv) ülalpidamine

2022. aastal alustati põhiseaduse kommentaaride avaldamist veebilehel (<https://pohiseadus.riigioigus.ee/>). 2024. aastal avati Põhiseaduse Assamblee allikakogu veebileht (<https://assamblee.riigioigus.ee/>). 2026. aasta juunis avatakse Riigiõiguse teabevärv, mis koondab kõik riigiõiguse sihtkapitali väljaanded ja info muu tegevuse kohta ühele veebilehele.

Saavutatav tulemus:

Tagatakse sihtkapitali väljaannete (aastaraamatud, põhiseaduse kommentaarid, riigiõiguse tüvitekstid, blogi, õpikud) ja toimunud ürituste salvestiste kättesaadavus ja leitavus. Sihtkapitali loodud, tellitud ja finantseeritud teosed on üldsusele vabalt ja tasuta kättesaadavad.

8. Sihtkapitali tegevuskulud

Akadeemial on kooskõlas Lepingu punktiga 4.2. õigus kasutada toetust tegevjuhi tööjõukulude katteks ja lisaks kuni 20 (kahekümne) protsendi ulatuses muudeks riigiõiguse sihtkapitali teenindamisega seotud kuludeks. Sihtkapitali tegevjuht korraldab sihtkapitali igapäevast tegevust, sh aitab ellu viia sihtkapitali projekte ja tegevusi, koostab sihtkapitali tegevuskava ja eelarved ning nende täitmise aruanded, valmistab ette nõukoja koosolekuid ja toetab nende läbiviimist.

Saavutatav tulemus:

Taotluses kirjeldatud projektid on ellu viidud, toetuse vahendeid on kasutatud õiguspäraselt ja tulemuslikult ning toetuse kasutamise aruanne on esitatud. Samuti jätkatakse pooleliolevate projektide lõpuleviimist ja täidetakse sihtkapitali varem võetud kohustusi (Riigiõiguse

aastaraamat 2026, riigiõiguse õpikud, põhiseaduse kommentaarid, N. Maimi doktoritöö, riigiõiguse bibliograafia, haldusõiguse õpik).

Eelarve

2027 eelarve	Summa (eurodes)
Riigiõiguse aastaraamatu 2027 koostamine ja avaldamine	60 420
Põhiseaduse Assamblee tegevuse uurimise toetamine (12 kuud)	12 000
Rahvusvahelise riigiõiguse konverentsi (Põhiseadus 35) korraldamine	33 504
Üliõpilaste teadustööde riikliku konkursi raames Uno Lõhmuse nimeliste riigiõiguse eripreemiade väljaandmine	11 922
Riigiõiguse blogi pidamine (12 kuud)	9 322
Õigusloomepoliitika põhialuste ekspertarvamuse koostamine	6 021
Veebilehtede (Põhiseaduse Assamblee allikakogu, Põhiseaduse kommentaarid, Riigiõiguse teabevärv) ülalpidamine (12 kuud)	11 110
Tegevjuhi tasu	52 985
Sihtkapitali töö korraldamine (litsentsid MS, Zoom jms)	1 000
Akadeemia üldkulu ja muud sihtkapitali teenindamisega seotud kulud (kuni 20% toetusest)	49 571
Kokku:	247 855